

Úr stervuskránni:

Sosíalt rættvísi fyri øll

Endamálið við føroyska sosialpolitikkini er at skapa sosiala trygd, t. v. s. vernd av lívi, heilsu og arbeiðskraft og tryggja móti sjúkum, arbeiðs- og inn-tøkuloysi og øðrum óhappum, ið reka kunnu hin einstaka eins og familjuna.

Sosiala lóggávan verður á hædd við sosialu lóggávuina í hinum Norðan-londunum.

I fyrstu atløgu verða at taka upp- aftur javnaðarmannauppskotini um at javnføra ellis- og avlamsrentuna, sjúkra- og vanlukutryggingina, einkju- og barnapeningin.

(Hesi uppskot hava verið og eru upp- afturtikin, men í flestu førum hava fólkalokksmenn verið ímóti).

Uppskotið hjá javnaðarmonnum um Fólkatrygging, størsta framstig, ið henda kann núlivandi ættarliði, verður at seta í verk beinanvegin.

Beinleiðis barnastudning til barna- rikar familjur verður at veita til hvørt

barn, stigvist hækandi í mun til barna talið, guldin í hondina.

Arbeiðsloysistudningur verður at skipa til útiðsýn av neyð hjá tí arbeiðsleysa eins og gjørt er í øðrum londum.

Korini hjá blindum, deyvum, ands- veikum og sálarliga brekaðum verða at bota, so teimum verður lagað ein menniskanslig tilvera á landi.

Barna-, ellis- og hildarheim verða at fáa allra bestu arbeiðslíkindi.

Allar tær sømdir og lönveitingar, ið barnakonur fáa í Norðanlondum, verða vit at veita her.

Hvør einasta menniskja her á landi skal kunna kenna seg tryggja líka úr vøgguni og í grøvina.

Tað er mið Javnaðarflokksins.

VELJÐ JAVNAÐARFLOKKIN!

Fyrirvarni landsstýrisins.

Hitt mikið umrødda »fyrirvarni« hjá landsstýrisflokkinum kom ongantíð at virka, og tað fyriliggur einki, ið nær- hendis kann fáa tað at virka. »Fyri- varni« er soljóðandi:

»Úttan harvið at ganga við til nakað, sum skerja kann okkara sogu- ligu rættindi og rættindi eftir millum- landa rætti til rúmar fiskimark undir Føroyum samtykkir tingið landsstýrisins uppskot til sáttmála við bretska ríkis- stýrið við undantak av 3 (t. e. rætt til at bota trol o. l. í føroyskari havni), men undir tí forúsetningi, at danska ríkisstýrið vil gera stig til tingingar við Bretland um nýggja viðgerð, um so er og so skjótt grundreglur viðv. fiskimarki eru samtyktar á millum- landa grund ella í bilaterálum (tveggja landa millum) skipanum, sum høvdu givið Føroyum stórra sømdir, enn sátt- málin gevur um so er, at tær vóru galdandi í løtuni.«

Hvørgin av hesum forúsetingum fyriliggur. Ongar millumlanda reglur eru gjordar, og eingin sáttmáli (bilateral skipan er gjordur — allra minst millum Bretar og Ísland, ið menninir sipa til í hesum einkisigandi »fyrirvarni«.

TAÐ ER VERULEIKI:

at tá ið málið um at vinna føroyskum fiskimonnum víðari resur í Grøn- landi var fyri á tingi, rýmdu Erl. Patursson, Hanus við Hogadalá og D. P. Danielsen á dyr.

at 14. sept. skrivar, at vit skulu gera okkara sosiallógávu meira fullkomna, men at teirra menn ikki so frægt sum boðu um orðið, tá fólkatryggingar- málið var fyri á tingi.

at sjálv um vit kunnu selja hvønn ein- asta stert beinleiðis til marknaðar- londini, hevur Samvinnufelag fiski- manna, ið verður stjórnað av tjóðvæld- is-oddafiskum, selt hvønn stert yvir Danmark, gjøgnum danskar agentar.

at tjóðvældismenn hava avskriðað Grøn- landi og vilja harvið forða útróðra- monnum óll rættindi til útróðurs har yvir, eins og teir harvið eisini for- koma øllum veiðurættindum, ið árliga geva út við 40.000 tons av fiski.

Lat tað verða sagt beinan vegin, at eisini tjóðvældisflokkurin er ein borg- arligur flokkur og hoyrir heima í áður- nevnda kapitalistareidri. Hetta hevur flokkurin vist og prógvað á tingi, og hetta sigur høvuðsmaður flokksins Erl. Patursson.

I eini greinagerð í tí sovnaða »Sam- felagsriti« »bekennt« harra Patursson seg til kapitalistisku samfelagsskipanina við hesum orðum:

»Vinnuløysi man vera størsta brek á búskapi nútíðarinnar, og tað er fram um alt hesum menn vilja til lívs. Hagfrøðin og ikki minst stríðs- árinu hava prógvað, at hetta kann gerast, uttan at BROYTA GRUND- VOLLIN UNDIR OG AÐALEYÐ- KENNUNUM Á TÍ SAMFELAGS- SKIPAN VIT NÚ LIVA UNDIR TÍ kapitalistisku.«

Hetta vóru egnu orð E. Paturssonar. Tjólugari kann hann ikki víðarkenna hina kapitalistisku samfelagsskipanina. Og so er alt sagt; so vita vit eisini, hvønn hann og hansara flokkur er »agentur« fyri.

at konir menn siga kolafláirnar í Suður- oy vera 23 kv. km. til viddar.

at higartil hava menn rakt við ikki minni enn 423 plantusløg í Føroyum.

at fyri umleið 100.000 árum síðan vóru Føroyar landfastar við Ísland og Hetland.

at í Føroyum eru 43 sløg av eitur- koppum, meðan tað t. d. í Danmark eru 10 ferðir so nógv sløg.

at í fuglakvæðnum gamla eru nevnd ikki minni enn 38 ymisk fuglasløg.

at nátin fer at eiga í Suðuroy 1839, Skúvoy 1845, Vágum 1855, Fugloy og Viðoy 1872 og Nólsoy 1892.

at í Føroyum eru 227 fuglasløg, Grøn- landi 224, Íslandi 167, bretska oyggj- unum 534 og Danmark 401.

at tað út á 500 metra dýpi eru funnin umleið 140 ymisk »sjófiskasløg undir Føroyum.

I mannaminni hava føroyskir fiski- menn ríkið fiskiskap undir Íslandi og verið íslendskari fiskivinnu so hollir stuðlar, at tað er teimum at takka fyri, at ikki mangt eitt fiskifar hevur ligið við teym hesi seinastu árinu. Hin 1. sept. røku íslendingar okkum burtur av øll- um fiskileiðum har yvri, har vit árliga hava veit 25.000 tons. So skjótt sum vit vóru ríknir á dyr, var tað ein politiskur flokkur — tjóðvældisflokkurin — ið seindir frændum fyri vestan fjarrit, og takkaði teimum og ynskti teimum til lukku við hesi »vinargerðini«.

Undan valinum í 1950 bedýraði sambandsmaðurin Jens Chr. Ol- sen, at sambandið aldri vildi vera við í samgongu við fólkalokkin og legði aftrat, at um hetta kort- ini skuldi hent, vildi hann lata seg í politisku líkshjörtu sína.

Fremsta valevni sambandska aftur- haldið í Norðoyum er Alfred Petersen, trúðboðari. Hvussu nógv prosent samband hann er, vita vit ikki, men nýliga segði hann, at hann var næstan 100 pst. sosialistur.

Vit hava einki at takka borgar- ligu, kapitalistiska afturhaldinum fyri, annaðhvørt skálkaskjöldið eitur samband, tjóðvældi, fólka- flokkur ella sjálvstýri. Hin 8. november fella vit teir allar sum ein og fylkjað um hina sosialist- isku arbeiðararørsluna.

Mangt og hvat

Tað er bara sonn gleði av teimum pengunum, ein vinnur sjálvur, verður sagt. Men tey flestu kunnu bera »sorgina«, ið fylgir við hinum.

★ Fossamálið. Í 1943 reisti javnaðar- flokkurin málið um ravmagnan av øllum Føroyum og setti uppskot um, at tingið jattaði 300.000 kr. árliga til hetta endamál. — Á øðrum sinni reisir flokkurin málið í 1944. J. F. Øregaard verður valdur til formann í fossanevndini og stevnrir hann umboðsmannum fyri allar kommunur í SEV-økinum til fundar hin 28. des. 1944. Stovnandi aðalfundur verður hildin 1. okt. 1945. — Í dag er SEV ein veruleiki.

5 SPURNINGAR

1. Hvussu nógvan lótgingskatt mást tú gjalda av 5000 kr.?
2. Hvørjir høvuðsstaðir hava somu klokkið sum vit?
3. Hvussu nógvir tingmenn kunnu vera?
4. Hvussu nógv er ein centnari?
5. Nær er dagur Sameindu tjóða?

(Svar aðrastaðni).

★ Gud gevur okkum TVEY oyru og bert EIN munni fyri at vit bert skulu siga heitina av tí, vit hoyra.

★ Um konur. Millum muhammedanarar forsyrgir maðurin konuni, men sambært løruna verður einans maðurin roknaður fyri menniskju. Koranin loyvir, at menn har hava 4 konur, men teir hava ofta nógv fleiri, tí hon sigur einki um, hvussu nógv teir kunnu hava framhjá. Konan hevur einki at gera uttan at pynta seg fyri manninum — og føða børn. Í Malaju kunnu menn hava konur í rúgviss. Har ger maðurin einki, konan er trælur hjá honum. Fleiri traðir hann hevur, tess fleiri konur hevur hann.

★ Hovdu borni fingið loyvi til at valt sær foreldur, vildu tað verið nógv barnleysar familjur.

★ Barnamatur.

SIPAR AMOR HENTA HARPA. Her eru nevnið á 4 høvuðsstøðum í Europu. Set bara bókstavirnar rætt saman.

Hvørjir eru teir?

★ Misprent úr bókum.

— Áftaná slagið við Leipzig kundi ein sigga hestar, ið høvdu fingið trý, fyra ella enn fleiri bein burturskotin, fara tvisporandi við tónum saðili. —

— Afrikanska ljónið veksur til tað er tiggju ár og verður síðan størri og størri. —

★ »Hvis De godt kan lide at lege med sprællemænd så skal De kun stemme på Folketlokket. Men vent blot ikke at der kommer andet end spræl ud af dem.« (Dimmal. 4. nov. 1950).

★ Mamman: Hetta er nakað, tú ikki mást siga fyri nøkrum, Elsa. Tú fært skjótt at fáa ein beiggja. Elsa: Kann eg ikki siga tað fyri pápa heldur?

Svar uppá 5 spurningar

- 1) 140 kr. 2) London, Paris, Madrid og Lissabon. 3) 30. 4) 100 pund. 5) 24. oktbr.

FÓLKAHIMÐ FØROYAR —

har fáa hava ov mikið, men færri ov lítið!

FÓLKAHIMÐ FØROYAR —

Postsambandið.

Postsambandið í Føroyum hevur allar dagar verið vánaligt.

Postforini hava verið ótíðarhóskandi, óforsvarlig og tronglig.

Samskipanin av siglingini oyggjanna millum hevur ongantíð verið gjørd við skili.

I 1945 setti javnaðarflokkurin fram uppskot um, at landið skuldi yvirtaka alla postsigling innanoyggja. Og hetta var bæði rætt og rimiligt.

Sum nú er, sigla lótgingsskipini allar undirskotsruturnar, og hitt almenna — t. v. s. skattaborgarar landsins — má á hvørjum ári leggja út fleiri hundrad- tusund krónur.

Hinar ruturnar, ið geva fleiri hundrad- tusund í yvirskot á hvørjum ári, verða røktar av privatum felegum.

Afturhaldsflokkarnir hava t. d. roynt at selt Smiril — einasta postfar í land- inum, ið kann røkja Suðuroyarsiglingina — og síðan lata hesa rutu upp í hend- urnar á privatmonnum.

Hvussu vildi tá verið vorðið? Hvat far vildu Suðuroyingar fingið? Hvussu vildi rutan verið røkt?

Ja, tað er ein spurningur; tí eitt er vist: teir privatu vilja ikki sigla við undirskoti!

Teir »stóru« gjalda sum kunnugt ongan skatt. Afturat hesum skulu teir hava rætt til at vinna hundradtúsund frá samfelagnum — hundradtúsund, ið landsins fiskimenn, arbeiðarar o. a. nugu gjalda í skatt.

Hesum órættvísi og hesum kapitalista- okinum mugu við koma til lívs.

8. november siga vit NEI! til alla privata útnyttan av samfelagnum. Vit velja JAVNAÐARFLOKKIN!

Kapitalist-agentur.

Øll her á landi vita, at sambandið, fólkalokkurin og sjálvstýrisflokkurin eru borgarligir kapitalistaflokkar, halda fast um kapitalistisku samfelagsskipanina og seta áhugamál einstaklingsins fram um samfelagsins og fjøldina av fólkinum. Menn hava viðhvørt verið eitt sindur ívasamir, hvussu vorðið er við tjóðvæld- ium. Er eisini hetta ein kapitalistiskur flokkur ella ikki?